державних боргових цінних паперів;

3) підвищення ефективності та результативності співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями і фінансово - кредитними установами, пов'язаного із залученням та використанням їх фінансових ресурсів;

4) активізація роботи з випуску державних боргових цінних паперів для населення;

5) забезпечення регулярного подання міжнародним рейтинговим агентствам статистичних і аналітичних даних щодо соціально-економічного та політичного становища України;

6) підтримка на належному рівні та розвиток інформаційно-технічного забезпечення процесу управління державним боргом, зокрема шляхом удосконалення інформаційно-аналітичної системи «Управління державним боргом».

Список використаних джерел

1. Нечипорук Л.В. Посилення загроз фінансовій безпеці держави в умовах фінансової глобалізації/Л.В. Нечипорук//Збірник наукових праць НУДПСУ.– 2012. – № 1. – С. 281 – 298.

2. Щодо оптимізації боргової політики держави. Аналітична записка[Електронний ресурс]. - Режим доступу:http://www.niss.gov.ua/articles/783.

3. Вівчар О. Й. Особливості управління державним боргом та методи його удосконалення [Електронний ресурс] / О. Й. Вівчар, М. Ю. Солдак. – Режим доступу: portal/natural/Vnulp/ Menegment/2011_720/56.pdf.

Олег МЕДВІДЬ
науковий керівник
д.е.н., професор Алексеєнко Л.М.
ІФННІМ ТНЕУ

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ НАРОЩЕННЯ КАПІТАЛІЗАЦІЇ БАНКІВ УКРАЇНИ

Одним із важливих факторів, які забезпечують можливість вітчизняної банківської системи здійснювати позитивний вплив на економіку, розширювати значні банківські послуги, не допускаючи при цьому значних ризиків, і відповідно зберігаючи надійність системи, є капіталізація. Здатність вирішення цих завдань залежить передусім від механізмів управління капіталом банків, що є одним з найважливіших показників банківської діяльності, що характеризує фінансову платоспроможність банків, ліквідність та формує можливості подальшого розвитку. Сьогодні питання підвищення рівня капіталізації банківської системи України є основною вимогою регуляторних органів, оскільки низький рівень капіталізації вітчизняних банків не в змозі забезпечити банківськими ресурсами реальний сектор економіки.

Саме тому підвищення капіталізації банківського сектору України є актуальним питанням для розвитку банківської системи України [].

Збільшення рівня капіталізації банків України має бути ключовою компонентою у стратегії їхнього зростання. Рівень капіталізації банківських установ в Україні визначається величиною власного (статутного) капіталу. Даний підхід є найбільш прийнятним з огляду на те, що українські банки не є активними учасниками фондового ринку [1].

Варто зазначити, що за період 2009-2014 років спостерігається позитивна динаміка власного капіталу банків України (табл. 1). Але незважаючи на позитивні тенденції у динаміці власного капіталу банків України варто наголосити, що проблема недостатньої капіталізації супроводжує їх функціонування з перших етапів розвитку вітчизняної банківської системи. Уже в 1993 році банки банкрутували, навіть повністю не сформувавши статутний капітал. З 1995 року Національний банк України посилив вимоги до розміру капіталу банків, а з 2000 року ввів класифікацію банків за рівнем капіталізації, поділивши банки на п'ять груп: добре, достатньо капіталізовані, недокапіталізовані, значно і критично недокапіталізовані. У 2006 році проблема капіталізації була загострена внесенням змін до Закону «Про банки і банківську діяльність», де встановлено, що мінімальний розмір статутного капіталу банку на момент реєстрації не може бути меншим за 10 мільйонів євро. У 2009 р. мінімальний розмір статутного капіталу становив 75 мільйонів гривень, а станом на 2012 рік даний показник становить 120 мільйонів гривень [5].

Таблиця 1

Динаміка капіталу банків України у 2009-2014 роках

Назва показника	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Власний капітал, млн. грн.	115 175	137 725	155 487	169 320	192 599	148 023
Темп росту,%	96,5	119,5	112,8	108,8	113,7	76,8
Статутний капітал, млн. грн.	119 189	145 857	171 865	175 204	185 239	180 150
Темп росту,%	145	122	118	102	105	97
Співвідношення статутного і власного капіталу,%	103	106	111	103	96	121

Джерело: складено автором самостійно за [3]

Необхідно зазначити, що проблема капіталізації – це проблема недотримання нормативу адекватності регулятивного капіталу банків щодо розміру активів [2]. Даний норматив відображає здатність банку своєчасно і в повному обсязі розрахуватися за своїми зобов'язаннями, що випливають із торговельних, кредитних або інших операцій грошового характеру.

До проблем нарощення капіталізації банків України можна віднести:

– оцінка капіталу банків може бути завищена, що пов'язане із переоцінкою основних засобів банків;

– зниження прибутку банків є природним наслідком надання на початку року дешевих кредитів та залучення дорогих депозитів;

– капіталізація банків, що складається на підставі ринкової вартості їх акцій не відображає їх реального фінансового стану, оскільки ці акції не обертаються на ринку.

Важливим шляхом підвищення рівня капіталізації українських банків є участь держави у стимулюванні капіталізації прибутку в банках, надання фінансової допомоги банківським установам. У 2008 році згідно постанови № 960 було затверджено порядок участі держави в капіталізації банків. Згідно документу, Національний банк України встановлює критерії, за якими визначається можливість участі держави в капіталізації банків, проводить діагностування банків із залученням аудиторської компанії, за результатами якого має право: рекомендувати учасникам банку збільшити його статутний капітал, зокрема із залученням інвесторів; призначати тимчасову адміністрацію (тимчасовий адміністратор може ухвалити рішення про продаж банку, його частини, реорганізацію банку, зменшення статутного капіталу, пропонувати НБУ ліквідувати банк); вносити на розгляд Кабміну пропозицію про участь держави в капіталізації банку.

На нашу думку, з боку держави необхідно запровадити обов’язкові додаткові грошові вливання в банківську систему через програму субординованого кредитування. Це повинно проявлятися у першу чергу на державних банках. Як свідчить світовий досвід, слабкість кредитних інститутів і фінансових ринків, що виражається у недостатній ефективності перерозподілу капіталу на інвестиційні цілі в економіках країн, що розвиваються, може компенсуватись державним втручанням у функціонування фінансових ринків через систему державних банків: у середньому у світі 42 % капіталу найбільших банків контролюється державою [4].

Список використаних джерел:

1. Васильченко З.М. Капіталізація банків України: сучасний стан та проблеми нарощення / З.М. Васильченко, І.В. Доманецький // Збірник наукових праць «Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики». – Вип. № 86. – 2014. – С. 3-10.

2. Довгань Ж. Капіталізація банківської системи України // Вісник НБУ. - 2014. - с.10.

3. Офіційний сайт Національного банку України. Основні показники діяльності банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/

4. Пила В. І. Управління капіталізацією банків в умовах фінансової нестабільності / В.І. Пила, О. І. Копилюк // Формування ринкових відносин в Україні. – 2010. - № 9 (112). – С. 3-7.

5. Про банки і банківську діяльність: закон України від 07.12.2000 № 2121-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.

6. Фостяк В.В. Шляхи підвищення капіталізації банків України / В.В. Фостяк // Збірник наукових праць «Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики». – Вип. № 86. – 2014. – С. 56-61.

Ігор МЕЛЬНИК
науковий керівник
к.е.н., доц. Рудейчук С.В.
ІФННІМ ТНЕУ

ОБЛІКОВЕ ВІДОБРАЖЕННЯ ТОРГОВИХ ЗНИЖОК

Одним з найефективніших інструментів стимулювання продаж є знижки, які можуть використовуватись як торговельними, так і виробничими підприємствами. Знижки можуть надаватися всім покупцям у ході рекламної акції чи розпродажу або як винагороду за певні дії, зокрема, закупівлю великого обсягу товару або завчасну його оплату. Розмір знижки залежить від виду товару, обсягу продаж і встановлюється, як правило, у відсотках до ціни товару або до вартості покупки, а також у фіксованій сумі.

Знижка – умова операції купівлі-продажу, при якій відбувається зменшення вартості продажу товару [1с. 84]. Розрізняють різні види знижок:

– сезонні – застосовуються при придбанні товару у певний сезон (наприклад, зимові знижки на літній одяг і т.д.);

– святкові – приурочені до святкових дат, наприклад, новорічні, різдвяні тощо;

– накопичувальні – за придбання товарів понад встановлений обсяг або суму за конкретний період;

– дилерські – надаються виробниками своїм представникам або посередникам зі збуту;

– бонусні – надаються продавцем своїм постійним агентам за реалізацію визначеної кількості виробів;

– знижки, надані у вихідні дні – діють тільки протягом вихідних (неробочих) днів, якими, як правило, вважаються субота і неділя;

– знижки з наданням дисконтної картки (покупець повинен придбати таку картку або закупити товар на визначену суму) та інші види знижок.

Для обгрунтування надання покупцям знижок на підприємстві повинен бути виданий наказ, що регламентує порядок і умови надання знижок. Зокрема, такий розпорядчий документ повинен містити наступні відомості про акцію: мету проведення; асортимент товарів, які планують продавати зі знижкою; термін проведення акції; розмір знижки та умови її надання; методи інформування покупців про такий захід; порядок позначення акційних цін на товари; відповідальних за організацію проведення акції тощо.

Якщо підприємство періодично на типових умовах проводить різні акції та надає знижки, то доцільним є розробити загальне положення про